

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2007. gada 25. maijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Juris Jelāgins, tiesneši Aija Branta un Kaspars Balodis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto biedrības “Koalīcija dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai” (turpmāk – pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu (reģistrācijas Nr. 43, 2007.gads),

k o n s t a t ē j a:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu izvērtēt Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam daļas, kas attiecas uz Rīgas brīvostas teritoriju, (turpmāk – apstrīdētā teritorijas plānojuma daļa) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 115. pantam un atzīt apstrīdēto teritorijas plānojuma daļu par spēkā neesošu no tās spēkā stāšanās brīža.

2. Atbilstoši Satversme tiesas likuma 16. panta 3. punktam pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu un 19.² pantu pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai.

4. Satversmes 115. pants noteic ikvienu tiesības dzīvot labvēlīgā vidē. Šā panta saturs, kā arī tiesības uz labvēlīgu vidi un atbilstošie valsts pienākumi tiek konkretizēti likumos un Latvijas Republikai saistošajos starptautiskajos līgumos, tostarp Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu

pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (turpmāk - Orhūsas konvencija).

Vides aizsardzības likuma 6. pants noteic, ka ikvienai privātpersonai, kā arī personu apvienībām, organizācijām un grupām ir tiesības citastarp:

1) prasīt, lai valsts iestādes un pašvaldības, amatpersonas vai privātpersonas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas pasliktina vides kvalitāti, kaitē cilvēku veselībai vai apdraud viņu dzīvību, likumiskās intereses vai īpašumu;

2) atbalstīt vides aizsardzības pasākumus un sadarboties ar valsts iestādēm un pašvaldībām, lai nepieļautu tādu darbību veikšanu, arī tādu lēmumu pieņemšanu, kas var pasliktināt vides kvalitāti vai ir pretrunā ar vides normatīvo aktu prasībām.

Vides aizsardzības likuma 1. panta 23. punktā par vides normatīvajiem aktiem atzīti ne vien tādi normatīvie akti, kas palīdz sasniegt valsts vides politikas mērķus – saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, ilgspējīgi izmantot dabas resursus un nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi. Saskaņā ar Teritorijas plānošanas likuma 3. pantā noteikto ilgspējības principu, teritorijas plānošanai ir jānodrošina ne tikai ekonomiskā attīstība, bet arī racionāla dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošana, dabas un kultūras mantojuma saglabāšana, kā arī kvalitatīva dzīves vide. Tādējādi mūsdienu teritorijas plānošana ir viens no valsts vides politikas mērķu sasniegšanas līdzekļiem un līdz ar to arī ar vidi saistīta joma, kurā Satversmes 115. pants sabiedrībai piešķir plašas tiesības.

Jēdziena “sabiedrība” skaidrojums sniegts Vides aizsardzības likuma 6. pantā. Tas noteic, ka “sabiedrība” ir ikviena privātpersona, personu apvienības, organizācijas un grupas.

5. Saeima 2002. gada 18. aprīlī, pieņemot likumu “Par 1998. gada 25. jūnija Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, ratificēja Orhūsas konvenciju. Konvencijas mērķis ir”...aizsargāt ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai, katra Puse saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem garantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”.

Orhūsas konvencijas 9. panta otrā daļa noteic: “Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem, kuriem ir pamatota interese, vai arī kuri uzskata, ka noticis tiesību aizskārums, ja šādu priekšnosacījumu paredz attiecīgās puses administratīvā procesa normas, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā un/vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā, lai - pamatojoties uz materiāliem vai procesuāliem aspektiem - apstrīdētu jebkuru tāda lēmuma, darbības vai bezdarbības likumību, uz ko attiecas 6. panta noteikumi, ja šāda apstrīdēšana paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos.

To, vai interese ir pamatota un vai ir noticis tiesību aizskārums, nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un ar mērķi nodrošināt ieinteresētajai sabiedrībai plašas iespējas griezties tiesu iestādēs saistībā ar šīs konvencijas piemērošanu. Tādēļ par pamatotu uzskata ikvienas tādas nevalstiskas organizācijas interesi, kura atbilst konvencijas 2. panta 5. punktā minētajām prasībām. Šādas organizācijas uzskata arī par tādām, kam ir tiesības un attiecībā uz kurām ir iespējams tiesību aizskārums.

Orhūsas konvencijas 2. panta 4. punkts sniedz definīciju jēdzienam “sabiedrība”. Tā ir viena vai vairākas fiziskas personas vai juridiskas personas un - saskaņā ar attiecīgās valsts likumiem vai praksi - to apvienības, organizācijas vai grupas. Savukārt konvencijas 2. panta 5. punktā sniegta jēdziena “ieinteresētā sabiedrība” definīcija”. Tā ir sabiedrība, kuru ietekmē vai varētu ietekmēt lēmumu pieņemšana vides jomā, vai kurai ir interese par to. Tādējādi par ieinteresētām uzskata tādas nevalstiskās organizācijas, kas veicina vides aizsardzību un atbilst attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām.

Bez tam konvencijas 9. panta 3. punkts noteic, ka “.. katra Puse nodrošina to, ka sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ja tādi būtu, ir pieejams administratīvas vai tiesas procedūras, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj attiecīgās valsts tiesību aktus vides jomā”.

Tādējādi sabiedrības piekļuve tiesai ir nepārprotami atrunāta Orhūsas konvencijā, kas Latvijā ir tieši piemērojama..

6. Biedrības “Koalīcija dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai” darbības mērķis ir veicināt Latvijas dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu un vides aizsardzību. Tas noteikts biedrības Statūtu 1.2. punktā. Biedrība ir dibināta

2004. gada 20. decembrī. Pieteikumam pievienotie materiāli apstiprina Biedrības darbības atbilstību Statūtos nostiprinātajam mērķim. Proti, tā piedalījusies Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam, daļā, kas attiecas uz Rīgas brīvostas teritoriju, sagatavošanas un izstrādes procesā, vairākkārt iesniedzot savus priekšlikumus un ierosinājumus. Tas nozīmē, ka Biedrība ir atzīstama par tādu, kas veicina Orhūsas konvencijā noteikto mērķu sasniegšanu.

Tādējādi šajā lietā ir atzīstamas pieteikuma iesniedzējas tiesības vērsties Satversmes tiesā ar pieteikumu par Satversmes 115. pantā noteikto ikvienas personas pamattiesību dzīvot labvēlīgā vidē iespējamo aizskārumu.

7. Pieteikumā sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums. No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem ir gūstams apstiprinājums, ka pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Tādējādi pieteikums par apstrīdētā teritorijas plānojuma atbilstību Satversmes 115. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punktā noteiktajai prasībai.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētā teritorijas plānojuma daļas atbilstību Satversmes 1. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai. Tādēļ šajā daļā pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² panta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta septīto daļu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

n o l ē m a:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Rīgas teritorijas plānojuma daļas 2006. – 2018. gadam, kas attiecas uz Rīgas brīvostas teritoriju atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam” pēc biedrības “Koalīcija dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai” pieteikuma (pieteikuma reģistrācijas Nr. 43, 2007. gads).

2. Atteikties ierosināt lietu par apstrīdētās teritorijas plānojuma daļas atbilstību Satversmes 1. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, - Rīgas domi - līdz 2007. gada 2. jūlijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas

4. kolēģijas priekšsēdētājs J.Jelāgins